

Maija Mussaari
Metsähallitus
Eteläsuomen luontopalvelut
Kärsämäentie 8
20300 Turku
040 556 7794
majja.mussaari@metsa.fi

Dnro: MH 2442/2014/04.02

Metsäomenapuun hoitosuunnitelma/ennallistamissuunnitelma Bodö-Långholm 7.5.2014
Luonnonhoitolife 7003
Saaristomeren kansallispuisto
FI0200090 SCI
FI0200164 SPA
Liitekartta 1, Species rich habitat life Saaristomeri
Liitekartta 2, Natura2000- luontotyypit

Hoitosuunnitelman kohteena ovat Bodö-Långholm käsittää kaksi erillistä saarta Saaristomeren kansallispuiston ulkosaaristovyöhykkeellä. Saaret sijaitsevat Nötön kylän eteläreunalla suhteellisen suurten saarten ryhmässä ja muodostavat ainutlaatuisen puustoisien saarikokonaisuuden Saaristomeren kansallispuistossa. Saaret ovat historiallisia metsälaitumia, jotka ovat olleet kymmeniä vuosia hoidotta. Valtakunnallisessa perinnemaisemaintoinnissa Bodön saaren laitumet luokiteltiin maakunnallisesti arvokkaaksi metsälaidunkokonaisuudeksi. Ne kuuluvat myös ehdotetulle valtakunnallisesti arvokkaalle ”Utö-Berghamn ulkosaariston merireitti” -maisema-alueelle. Metsälaidun koostuu aarnimetsämaisistä havumetsistä, pienistä lehto- ja korpilaiduista kallioiden notkelmissa sekä metsälaitumille tyypillisesti siellä täällä esiintyviä niitty- ja ketolaikkuja. Paahteisilla paikoilla ja lahtien pohjukissa esiintyy nykyisellään hakamaisia alueita. Saarten maaperä on paikoin lievästi kalkkivaikutteinen. Metsäomenapuita (VU) esiintyy ympäri saarta tuoreilla ja lehtomaisilla kankailla sekä umpeenkasvaneiden niittyjen ja hakojen liepeillä. Myös suippoliuskaorapihlajaa (VU) esiintyy Bodön länsiosassa sekä Långholmin pohjoisosassa tylppäliuskaorapihlajaa (VU). Avoimilla alueilla kalkinsuosijoista viihtyvät mm. ketolajit verikurjenpolvi ja mäkimeirami. Viereinen Långholm on luonnonoloiltaan hyvin samanlainen Bodön kanssa. Hoitosuunnitelma koskee ainoastaan valtion omistamia alueita, jotka ovat Metsähallituksen hallinnassa.

Perinnebiotooppiarvojensa lisäksi Nötön saariryhmästä on löydetty kartoituksissa uhanalaista lahopusidonnaista kovakuoriaislajistoa sekä kääpäälajistoa. Mjöstä havaittiin v 2012 suhteellisen suppeissa kartoituksissa mäntylahopuulla elävä Hehkuseppä (VU), Bodöstä ja Färöstä on havaintoja Pettukäävästä (VU) sekä Färöstä myös harvinaisemmasta karttakäävästä (EN). Myös puiden epifyyttilajistossa on harvinaisuuksia ja uhanalaista lajistoa. Esimerkiksi Bodössä kuviolla 96 kasvaa muutamalla ohuella haavalla erityisesti suojeltavaksi ehdotettua silohiippasammalta (EN). Lisäksi saarelta on havaittu aarnihiippasammalta (VU) ja hakahiippasammalta (VU). (Tiedot: Kunttu, P., Mattila, J., Korvenpää, T.).

Metsäomenapuiden ympäriltä on kaadettu puustoa muutamalla kuviolla jo kerran aikaisemminkin. Myös nämä kuviot käydään uudelleen läpi vuoden 2014 hoitotoimissa.

Hoitotoimenpiteenä kaulataan ja kaadetaan valoaukkoja metsäomenapuiden sekä kahden orapihlajan (ja mahdollisten uusien esiintymien) ympäriltä. Liitekartasta 1 näkyvät Life-hankkeessa ilmoitetut kuviot, mutta omenapuita vapautetaan myös muilla kuvioilla, mikäli metsäomenapuuksilöitä löytyy näiden kuvioiden ulkopuolelta. Puita kaadetaan ja kaulataan

säteittäin keskimäärin 10 m etäisyydelle, harvakseltaan enintään 20 metrin etäisyydelle suojeltavasta pensaasta/puusta. Totaalisia, puuttomia ja säännöllisen pyöreitä aukkoja välttämällä. Kaikki puut jätetään lahoppuiksi paikoilleen.

Monilla kuvioilla luontotyyppi on lähellä luonnonmetsää (ikä on pitkälti yli 100v), mutta lahoppu on vähäistä ja puusto on perinnemaisemaluonteen vuoksi vaillinaisesti kerrostunutta. Koska alueella elää runsaasti lahoppuusta riippuvaista lajistoa mäntyjä vahingoitetaan siellä täällä lahoppuun syntymisen edistämiseksi sekä haavan uudistumisen varmistamiseksi (myös hoitokuvioiden ulkopuolella, Metsähallituksen mailla). Puita vahingoitetaan korkeintaan noin 10m²/ha, joka tarkoittaa noin 20 puuta (d20-30) per hehtaari. Vahingoittaminen tehdään vaihtelevin menetelmin. Näin puut kuolevat pitkällä aikavälillä ja osa jää puolittain elämään, tuottaen lahoppuuta pidemmällä aikajänteellä. Uhanalaisten sammalten osalta hoitoon ei ole estettä (Korvenpää) ja uhanalaisen sienilajiston sekä kovakuoriaisten osalta lahoppuun tuotto on toivottavaa, sillä saarten lahoppumäärät ovat vähäisiä (Sutigis, Kunttu, Mattila). Lehtipuun lisääntymisestä hyötyvät useat alueen uhanalaiset lajit.

Bodön ja Långhomenin saaria kehitetään aarnialueena. Jatkuva tai ajoittainen (ns. Saaristomeren varalaidun) käyttö on mahdollista ja toivottavaa valolaikkujen, rantaniittyajiston ja ketolajiston ylläpitämiseksi. Alueella esiintyvät (kallioilla) uhanalaiset luppolajit otetaan huomioon laidunnusta suunniteltaessa.

Käytännön hoitotyö toteutetaan puistomestari Jukka Sirkiän ja suojelubiologi Maija Mussaaren yhteistyönä kesällä- syksyllä 2014.

Puustoon kohdistuvilla toimenpiteillä on positiivisia vaikutuksia Natura-luontotyyppien rakenteeseen sekä uhanalaisen lajiston esiintymiseen (9010, 9050, 9070). Toimet kasvattavat Boreaalisten luonnonmetsien määrää. Negatiivisia vaikutuksia Natura-luontotyyppiin tai lajeihin ei toimenpiteistä aiheudu.

